'ENG' LAND OM GRAMSBERGEN (57, 47, 32, 22 KM)

GRAMSBERGEN BELEEF 'T VECHTDAL
ROUTE 57 km

Ontdek 'Eng' land in het Vechtdal met een bezoek aan bierbrouwerij De Mommeriete & Prionatuinen in Slagharen. De route gaat o.a. langs bijzondere natuur op de voormalige afvalberg Collendoorn, wateren en landgoed de Groote Scheere. Het historische museum in Gramsbergen is een bezoek meer dan waard.

Reestdalgroep i.s.m. museum Gramsbergen. Routebeheer Landschap Overijssel.

20
23

Landschap Overijssel

'Eng' Land om Gramsbergen (57, 47, 32, 22 km)

Gramsbergen Beleef 't Vechtdal

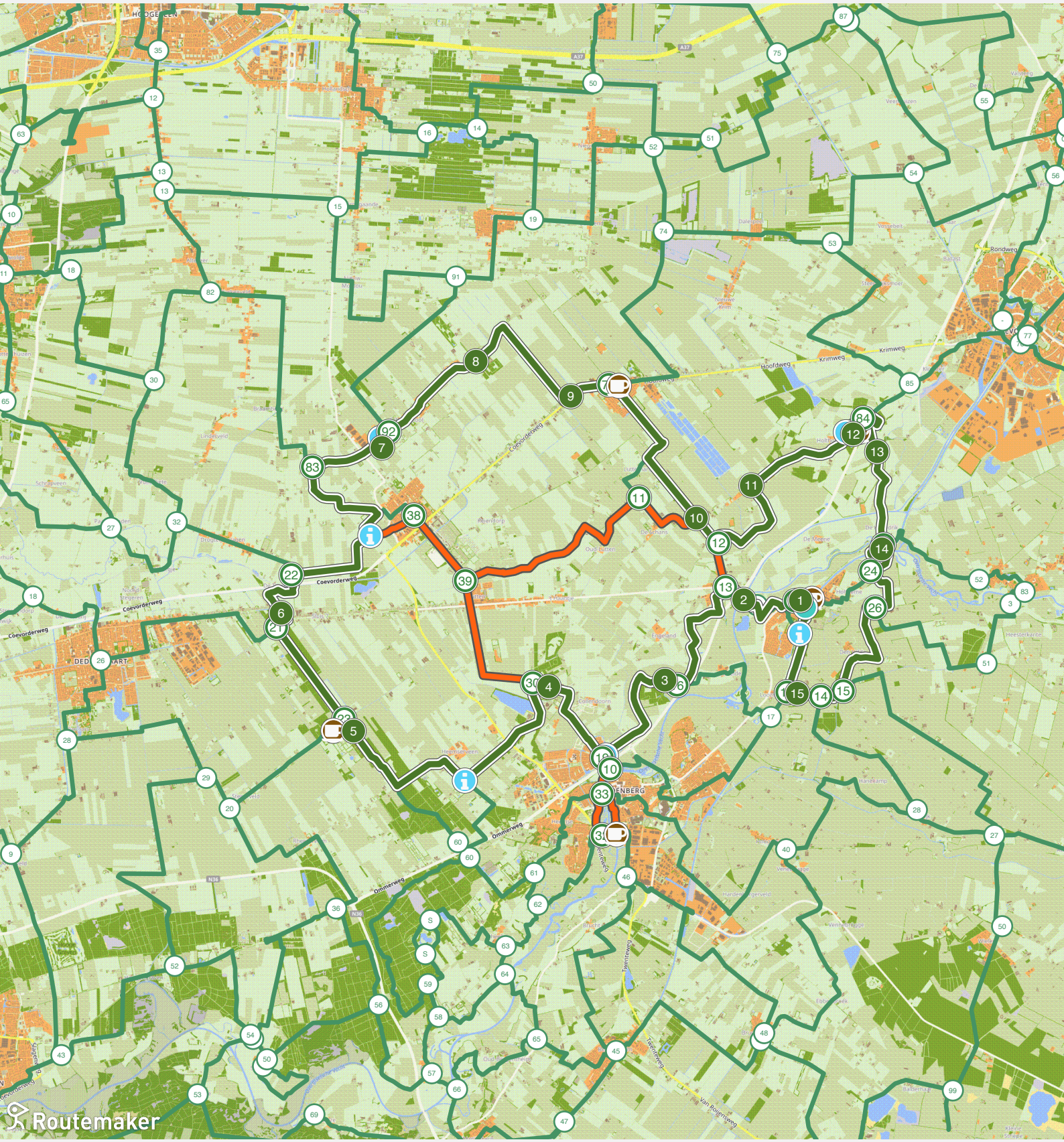

Landschap Overijssel

'Eng' Land om Gramsbergen (57, 47, 32, 22 km)

Hoe kom ik bij het startpunt?

Startpunt is het bus & treinstation 7783 AR Gramsbergen. P+R terrein: vrij parkeren. Horeca en Rustpunt: o.a. bij (koffie-icoon). Voorkeur voor een bankje, er zijn genoeg leuke plekjes onderweg. Tip voor inkorting: doorsteekje (oranje lijn): circa 22 km: tussen FKP 13-12 richting 84. circa 32 km: tussen 30-39-11 richting 84. circa 47 km: tussen 39-38 richting 83/92.

1 Historie Gramsbergen & museum
200 m

8 Fietsknooppunt 8
400 m

2 De Overijsselse Vecht
2,1 km

13 Fietsknooppunt 13
2,6 km

16 Fietsknooppunt 16
5,6 km

3 'Eng' land en geometrie
5,9 km

Even pauzeren aan de Vecht in Hardenberg? Sla linksaf en volg de oranje lijn. Bij Natuuractiviteitencentrum De Koppel, terras heeft zicht op de sluis, gaat het rondje van circa 4km retour tot knooppunt 19.
8,6 km

19 Fietsknooppunt 19
8,7 km

10 Fietsknooppunt 10
>= 100 meter van route vandaan

33 Fietsknooppunt 33
>= 100 meter van route vandaan

32 Fietsknooppunt 32
>= 100 meter van route vandaan

De Koppel, tevens Anjerpunt
>= 100 meter van route vandaan

4 Bijzondere natuur op afvalberg
11 km

30 Fietsknooppunt 30
11 km

39 Fietsknooppunt 39
>= 100 meter van route vandaan

11 Fietsknooppunt 11
>= 100 meter van route vandaan

38 Fietsknooppunt 38
>= 100 meter van route vandaan

Naar rechts verlaat je het fietsnetwerk. Op T-splitsing linksaf en rij rechtdoor. In het Colenbrandersbos rechtsaf, het vrijliggend fietspad op richting fietsknooppunt 23. Vervolg het fietsroutenetwerk richting Slagharen.
14 km

5 Colenbrandersbos
17 km

23 Fietsknooppunt 23
18 km

> ontdek meer op de volgende pagina

Vervolg route

Horeca Het Stoetenslagh

>= 100 meter van route vandaan

21 Fietsknooppunt 21

20 km

6 Camping Langs De Dedemsvaart

20 km

22 Fietsknooppunt 22

22 km

Naar links verlaat je het fietsnetwerk. Komende vanaf FKP 38, sla rechtsaf. Verderop het vervolg van de fietsbordjes knooppunt 83 richting 92. Lees instructie (i) Schuinesloot - Priona Tuinen.

24 km

83 Fietsknooppunt 83

27 km

De Priona Tuinen bezoeken? Volg de Rondweg naar rechts 275 m (route gaat rechtdoor) tot op de parkeerplaats. Bewandel het smalle wandelpad naar de bosrand. Hier stal je de fiets. Het vlonderpad komt uit bij De Tuinkamer, entree tot de Priona Tuinen (mei t/m oktober op zondagmiddag vanaf 13 uur).

28 km

7 Prionatuinen in Schuinesloot

>= 100 meter van route vandaan

92 Fietsknooppunt 92

29 km

8 Het Kavelbos

31 km

9 De Krim(p)

34 km

73 Fietsknooppunt 73

35 km

Café-cafetaria Raterink

35 km

10 De Slag bij Ane

39 km

12 Fietsknooppunt 12

40 km

11 Vloeivelden De Krim

42 km

Volg de klinkerweg naar rechts (route gaat rechtdoor) tot het informatiebord over de rondwandelingen. Het infopaneel informeert ook over het landgoed de Groote Scheere. Horeca De Ganzenhoeve geopend van woensdag t/m zondag vanaf 11 uur.

44 km

12 De Groote Scheere

>= 100 meter van route vandaan

De Ganzenhoeve

>= 100 meter van route vandaan

84 Fietsknooppunt 84

45 km

13 Een paal met een verhaal

46 km

> ontdek meer op de volgende pagina

Vervolg route

25 Fietsknooppunt 25

48 km

14 Kanaal Almelo-De Haandrik

49 km

24 Fietsknooppunt 24

50 km

26 Fietsknooppunt 26

51 km

15 Fietsknooppunt 15

53 km

14 Fietsknooppunt 14

54 km

15 Een paal met een verhaal

55 km

18 Fietsknooppunt 18

55 km

Volg naar rechts de halfverharde weg langs de Jachthaven 't Hoge Holt. Rij richting de P + R station Gramsbergen. Het eindpunt van 'Eng' Land rond Gramsbergen. Tip: Het zomerse terras van Bierbrouwerij Mommerite langs het kanaal is een belevenis op zich. Misschien vaart de 'Vechtezomp' nog voorbij?

56 km

Bierbrouwerij Mommeriete

57 km

Einde van de route

'Eng' Land om Gramsbergen (57, 47, 32, 22 km)

57 km

1

Historie Gramsbergen & museum

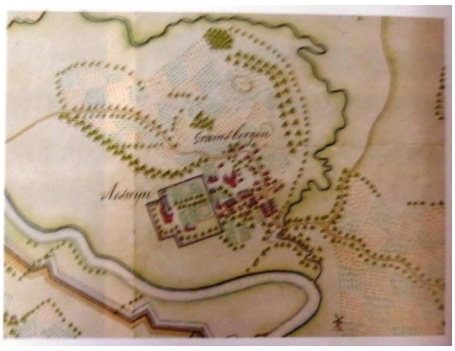

Geschiedenis Gramsbergen

Op de foto de oudste plattegrond van Gramsbergen (1722), getekend door de militair-cartograaf Pieter de la Rive (het noorden is naar links). Op het oude kasteelterrein staat huis Aeswijn, genoemd naar de eigenaren van het kasteel in de zestiende eeuw.

In de stad zijn kerk en woningen langs de Kruisstraat en Voorstraat zichtbaar. In het verlengde van de Voorstraat ligt de doorgaande weg naar Hardenberg met een brug over de Lee.

En, een nooit aangelegde verdedigingslinie ingetekend, een voorstel van 'de la Rive' om de route naar Friesland/Groningen te beschermen tegen vreemde troepen.

Smokkelaars en commiezen

Vanaf het moment dat er grenzen werden vastgelegd werd er, dankzij de onderlinge prijsverschillen, gesmokkeld. In de negentiende eeuw was zout een bekend smokkelgoed omdat in Nederland hierop hoge accijnzen werden geheven. Een kat-en-muisspel tussen smokkelaars en commiezen (douaniers).

Bron: foto's en cultuurhistorische informatie in deze route. Museum Gramsbergen en 'Atlas van de Vecht' - biografie van Nederlands grootste kleine rivier. W. Books, provincie Overijssel en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Museum Gramsbergen & Anjerpunt

Het infocentrum Vechtdal Gramsbergen is een van de vijf Anjerpunten langs de Vecht. Binnen kunt u veel interessante en leuke weetjes vinden over de geschiedenis van dit gebied, bijvoorbeeld over de Slag bij Ane en het Smokkelpad. Ook de historie van de scheepvaart op de Vecht krijgt alle aandacht.

Het unieke, medische kruidenboek 'Thesaurus van Gramsbergen' ligt ter inzage in het museum Gramsbergen. Nazaat Lucas Grimmerink kwam in de boerderij, onder de naam 'Erve Docters', tijdens een opruimactie op de grote zolder, het kruidenboek met uniek handschrift, weer tegen.

http://www.museumgramsbergen.nl/ (Recente openingstijden museum)

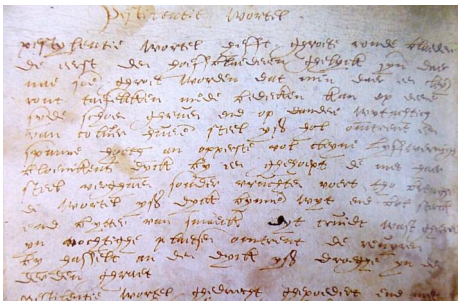

Historie over de Zomp

In het infocentrum en op de Vecht vindt u voorbeelden van de Zomp, een platbodem. Het was vroeger het belangrijkste vervoermiddel op rivier de Vecht. Er werd van alles mee getransporteerd maar is vooral bekend door het vervoer van Bentheimer zandsteen van Duitsland naar Amsterdam.

2

De Overijsselse Vecht

Ruimte voor rivier de Vecht

Wie de Vecht van monding tot bron volgt, begrijpt dat het Vechtdal een zeer oude geschiedenis heeft. Uit de variatie aan geologische afzettingen blijkt dat het stroomgebied van de Vecht is gevormd onder sterk wisselende omstandigheden. Raadpleeg voor meer informatie de Atlas van de Vecht.

http://www.museumgramsbergen.nl/exposities/rivier-de-vecht/ (Ruimte voor rivier de Vecht)

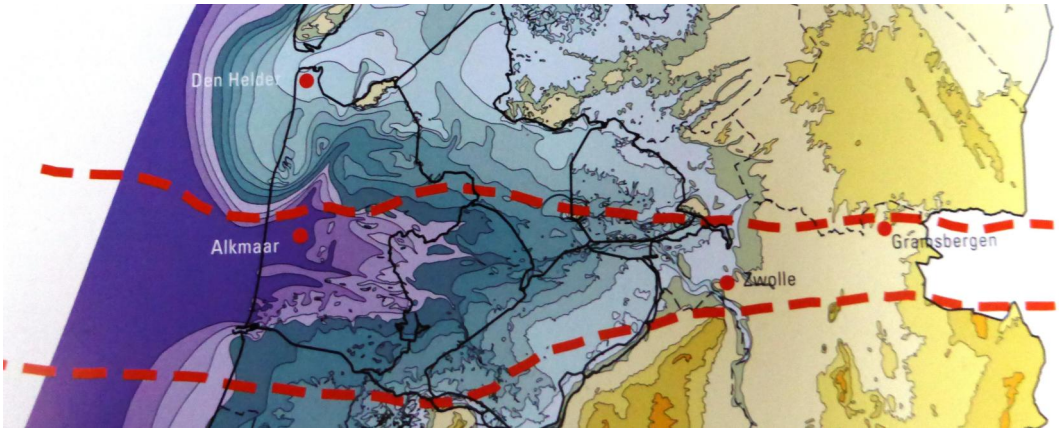

Geboorte Vecht- en Reestdal

Bovenstaande kaart weerspiegelt het oerstroomdal tussen de Vecht- en Reestdal, waarop de diepten van de afzettingen van het Pleistoceen is te zien. Het geeft een indicatie van de ligging van het oerstroomdal van de Vecht (begrensd met rode stippellijnen). Bron: 'Atlas van de Vecht'. Klik op de link.

https://issuu.com/provicieoverijssel/docs/atlas_van_de_vecht_lr (Atlas van de Vecht)

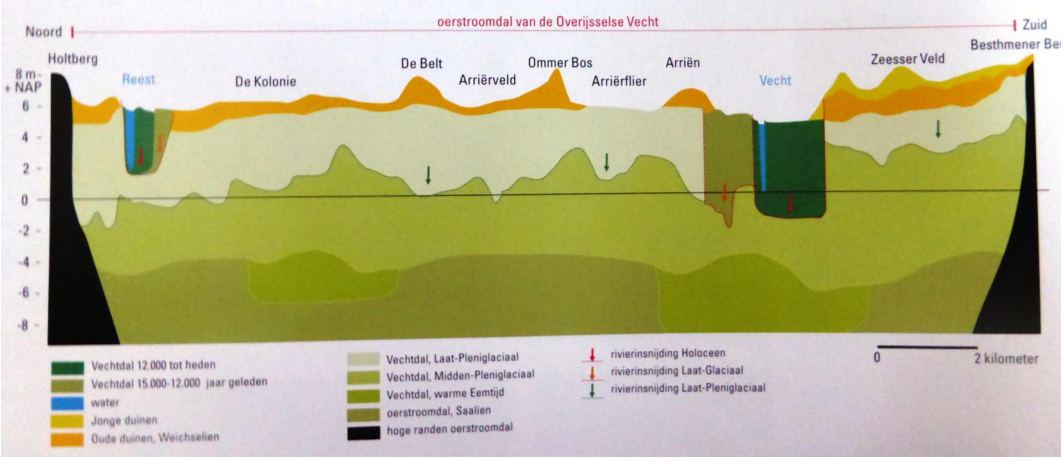

Gloednieuwe zomp

Stichting Vechtezomp heeft ten doel het beschermen en doen herleven van het historische- en culturele karakter van het Vechtdal. De stichting doet dit onder andere door het bouwen van een nieuwe zomp volgens oude tekeningen. Ook eens varen met de Vechtezomp...? Informatie & boekingen; zie website.

http://www.vechtezomp.nl/ (Stichting Vechtezomp)

3

'Eng' land en geometrie

Oorspronkelijk bos

Het Engelandse Bos bevindt zich op opgewaaid rivierzand maar kent ook natte delen. Dit geeft een grote variatie aan planten en daarmee vindt je er ook veel verschillende vlinder- en vogelsoorten. De begroeiing van het bos is nog voor een deel oorspronkelijk, dus niet beïnvloed door de mens.

'Eng' land?

Het Engelandse Bos ligt bij de buurtschap Engeland op de westelijke oever van de Vecht, een grotendeels dichtgegroeide Vechtarm. Dit gebied bleef ook na ontginning een bijzonder nat gebied. Waarschijnlijk verklaart dat de naam 'enge' land (wilde natuur).

https://www.hardenberg.nl/gemeente/hardenbergs-archief/vervolg-hardenbergs-archief/onze-geschiedenis/historische-gebeurtenissen.html (Historische gebeurtenissen)

Vlinders

In het Engelandse Bos zijn in de voorgaande jaren vlinders geïnventariseerd. Bijzondere soorten die hier zijn waargenomen zijn o.a. de Eikenpage en bruine Vuurvlinder.

Jodenweg

Via de Jodenweg komt u bij het herinneringsmonument Geo-Metrie. Deze weg is aangelegd door Joden die in de Tweede Wereldoorlog in afwachting van hun deportatie hier te werk gesteld werden. Na een bezoek aan het monument gaat u terug naar de asfaltweg om uw route te vervolgen.

https://stichting-dodenakkersnl.mijnstadmijndorp.nl/ (Stichting Dodenakkers)

Geo-Metrie

Dit kunstwerk en monument geeft u de kans over de N34 de Vecht te zien. Maker Paul de Kort onderzocht de geschiedenis van deze plek en ontdekte o.a. dat hier door Pieter de la Rive (1694-1771) een bolwerk was gepland als onderdeel van de verdedigingslinie van Dalfsen tot voorbij Gramsbergen.

https://www.boswachtersblog.nl/buitenplaatsen/2013/09/18/waarom-hadden-we-dit-niet-allang-dat-gevoel-moet-je-achterlaten/ (Lees meer)

De Koppel, tevens Anjerpunt

Natuuractiviteitencentrum De Koppel is één van de vijf Anjerpunten in het Vechtdal. Het thema is hier 'de Vecht en natuur'. Niet alleen hoort bij het Anjerpunt een expositie, maar ook een koffiecorner in de serre, met een mooi uitzicht.

http://www.vechtdaloverijssel.nl/Anjerpunten/
(Anjerpunten in het Vechtdal)

Anjerpunten
Het Vechtdal binnenstebuiten!

4 Bijzondere natuur op afvalberg

Bijzondere natuur op afvalberg

Op ruim 20 meter hoogte heb je prachtig uitzicht over de omgeving en kun je tot in Duitsland kijken. Vanaf de berg zie je pony's grazen. Een stuk bijzondere natuur op een voormalige vuilnisbelt. Dit gebied, Collendoorn, wordt beheerd door Landschap Overijssel.

http://www.landschapoverijssel.nl/collendoorn
(Bijzondere natuur op afvalberg)

Voor donaties verwijzen we u graag door naar onze website.

5

Colenbrandersbos

Oorlogsmonument

Neem even de moeite om bij het picknickbankje in het Colenbrandersbos af te stappen. Loop vanaf het fietspad (verwijzing aan de boom) het bospad op tot aan het oorlogsmonument (foto).

Colenbrandersbos, Het Veenpad

De langgerekte bosstrook, met een grote variatie aan vegetatie en dierenleven, kan zijn ontstaansgeschiedenis ontlenen uit een onrendabel langgerekt stuk ontginningsgrond. Het Colenbrandersbos wordt in de volksmond ook wel 'Het Veenpad' genoemd.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Slagenlandschap (Betekenis Slagenlandschap)

Horeca Het Stoetenslagh

Buiten het campingseizoen is het mogelijk om bij de receptie te informeren naar de mogelijkheden voor een consumptie. Klik op de link voor de recente openingstijden.

https://www.stoetenslagh.nl/horeca-op-camping/ (Recente openingstijden horeca)

6

Camping Langs De Dedemsvaart

Minicamping Langs de Vaart

Voor wie van fietsen, wandelen, vissen en natuurlijk kamperen houdt deze prachtig gelegen minicamping aan Tottenhamstraat 8a. Het veendorp Dedemsvaart met twee museums en Tuinen Mien Ruys op steenworp afstand. Wanneer het bord aan de weg staat, is een (warme, koude) drank mogelijk bij de receptie.

https://www.campingdedemsvaart.nl/ (Lees meer)

7

Prionatuinen in Schuinesloot

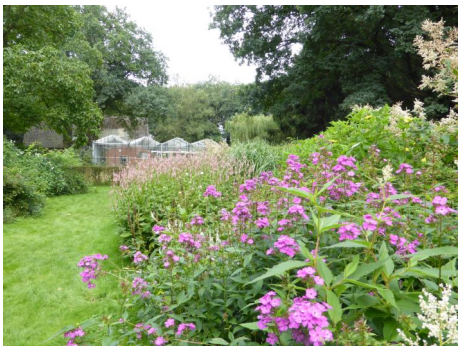

Prionatuinen Slagharen

De lente is de ideale tijd om de Prionatuinen te bezoeken. Voor het bewonderen van de planten, een kop koffie op het beschutte terras, of een boek in de lentezon. U kunt er ook overnachten. De Prionatuinen zijn te vinden aan de Rondweg 1a in Schuinesloot.

http://prionagardens.blogspot.nl/ (Prionatuinen Slagharen)

Zomerrestaurant De Tuinkamer

De industriële kas werd in het jaar 2016 omgebouwd tot een knus en intiem restaurant. In de zomermaanden kunnen gasten genieten van wat de chef-kok, Alwin Leemhuis, kookt met ingrediënten uit de Tuinen. Zo zijn alle heerlijke ingrediënten te zien, én te proeven.

8

Het Kavelbos

Natuurbeheer Kavelbos

Het Landschapselement Schuinesloot, aangelegd rond 1970 tijdens de ruilverkaveling, bied schuil- en nestelplaatsen voor allerlei wilde planten en dieren waaronder reeën, maar ook kikkers en padden. Het loont de moeite om even het pad op te lopen en de oude berkenstammen aan structuur te bekijken!

http://www.sbschuinesloot.nl/over-ons/het-kavelbos/ (Lees meer)

9

De Krim(p)

De Krim(p)

De Krim is een veenkoloniaal streekdorp in de gemeente Hardenberg. De herkomst van de naam is onduidelijk. Soms wordt ze in verband gebracht met de Krimoorlog en soms met de bocht (de krimp) die zich bij het dorp in de Lutterhoofdwijk, een zijtak van kanaal De Dedemsvaart die naar Coevorden loopt.

https://www.pbdekrim.nl/ (Lees meer)

Vloeivelden De Krim

Toen de aardappelmeelfabriek in 1911 failliet ging namen de boeren het over op coöperatieve basis onder de naam Onder Ons. Aan het einde van de 20ste eeuw moest de fabriek sluiten en nieuwe natuur ontwikkelde zich op de vloeivelden van De Krim. Foto privé: vloeivelden in 2014.

http://www.dekoppel.com/pagina/vloeivelden_de_krim (Vloeivelden De Krim)

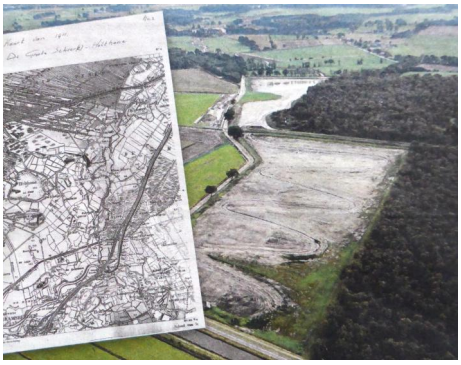

WATer bevochten is...

Op de plek waar in 1227 een handjevol Drentse boeren het leger van bisschop Otto van Lippe definitief het moeras instuurde - de beroemde Slag bij Ane - heeft waterschap Velt en Vecht gezorgd voor de herinrichting van het landgoed Groote Scheere. Bron foto: 'De Toren' uit 2012.

Café-cafetaria Raterink

Café-cafetaria Raterink, Hoofdweg 36, 7782PM De Krim. Klik op de link voor de recente openingstijden vanaf 12 uur of bel 0524 - 571474. Op maandag gesloten.

https://www.mijn-restaurant.nl/restaurants/cafetaria-raterink/ (Recente openingstijden horeca)

10

De Slag bij Ane

De Slag bij Ane

Volgens geschiedschrijvers is de 'Slag bij Ane'(28 juli 1227) bepalend geweest voor de verdere ontwikkeling van Drenthe en grote delen van Noordoost Nederland. Het was voor die tijd een betekenisvolle en beruchte veldslag tussen de bisschop van Utrecht, Otto II en zijn leger.

http://www.museumgramsbergen.nl/exposities/slag-bij-ane/ (Slag bij Ane in beeld)

De beruchte Slag bij Ane wordt elk jaar in de voormalige gemeente Gramsbergen (bij buurtschap Ane) herdacht. Museum Gramsbergen heeft hierover een expositie en een animatiefilm. De penningen van Otto van Lippe, bisschop van Utrecht, zijn te zien in museum Gramsbergen.

11

Vloeivelden De Krim

Erfenis van de AVEBE

U ziet hier de vloeivelden van De Krim. Dit waren de spoelwaterbassins van de aardappelmeelfabriek. Na sluiting in 1990 heeft de provincie Overijssel het terrein gekocht en in 2004 het gebied overgedragen aan Staatsbosbeheer. De Vloeivelden zijn een belangrijke pleisterplaats voor vogels.

https://www.boswachtersblog.nl/overijssel/2016/11/17/kennisuitwisseling-met-vrijwilligers/

(Staatsbosbeheer: lees meer...)

65 hectare

In Nederland zijn er vier van dit soort locaties, maar in De Krim ligt het gebied met de grootste omvang. Het gebied is een paradijs voor vogels én vogelliefhebbers!

12

De Groote Scheere

Eeuwenoud landgoed

In de Middeleeuwen was dit landgoed nog een groot veenmoeras. In de 18e eeuw vestigden zich hier steeds meer boeren en een karakteristiek landschap met houtwallen, loofbossen en weilanden ontwikkelde zich. Het landgoed wordt gedomineerd door de Holthoner Esch (foto) en het landhuis.

De Drentse grens

Bijzonder in dit landschap is de gordel van akkermaalshout. Dit is een lange beukenhaag die de grens met Drenthe aangeeft. Het 'maal' in 'akkermaalshout' betekent hier grens. Deze haag geeft ook aan waar de invloed van de bisschop van Utrecht (Sticht Utrecht) ophield, de Vecht vormde de noordgrens.

Geschiedenis De Groote Scheere

Het unieke landgoed De Groote Scheere kent vele verhalen uit de geschiedenis waarvan de sporen nog steeds zichtbaar zijn in de natuur met een eeuwenoude esch, houtwallen, singels en hakhoutbossen. Let ook op de boerderijen met de kenmerkende rode en gele luiken.

Braamsluiper

De houtwallen bieden een goede leefomgeving voor veel vogelsoorten, zoals de braamsluiper en de winterkoning. Ook zoogdieren vinden hier hun plek, zoals egels, verschillende muizensoorten en wezeltjes. In het voorjaar bloeien hier de salomonszegel, speenkruid en de lelie van dalen.

https://www.vogelgeluid.nl/braamsluiper/
(Braamsluiper, geluid en zang)

Wandelen op de Groote Scheere

Nieuw! Vanaf boerderijhoreca De Ganzenhoeve starten meerdere rondwandelingen over het landgoed de Groote Scheere. Twee nieuwe routes lichten we uit: A: de 'Kidsbeweegwroute', toegankelijk sinds 12 april 2019. B: Het 'Verhalenpad' met informatiepanelen sinds 22 september 2018.

A: Kidsbeweegroute (1 km)

http://www.kidsbeweegroute.nl/ (Meer over de Kidsbeweegroute)

B: Het Verhalenpad (5-7 km)

Holthone: Op landgoed De Groote Scheere werd op vrijdag 21 september 2018 een nieuwe wandelroute geopend door de drie nakomelingen van de familie Voerst van Lynden-van Westerveld-Sandberg. Het Verhalenpad van 5-7 km informeert middels borden over het verleden en heden (foto).

https://hardenberg.nu/artikel/552649/de-groote-scheere-is-wandelroute-rijker.html?harvest_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F (Opening van het verhalenpad)

De Ganzenhoeve

De Ganzenhoeve is gevestigd op het prachtige landgoed de Groote Scheere te Holthone. De boerderij heeft een landelijke uitstraling, dat wordt gekenmerkt door de gebinten en de historische decoraties als muurschilderingen en oude gereedschappen.

http://deganzenhoeve.nl/ (De Ganzenhoeve, openingstijden)

Gezinsactiviteit en wandelen

A: De leerzame gezinsroute van 1 km onder de naam 'Kidsbeweegroute'. Voor de Kidsroute heb je echt een dobbelsteen nodig! B: Het Verhalenpad 'Verleden en Heden' is vrij toegankelijk. De 5 km gemarkeerde rondwandeling over (bos-/zand)paden kan uitgebreid worden tot 7 kilometer.

13 Een paal met een verhaal

Verhalenpaal Vechtdal

Via de verhalenpalen in het Vechtdal kunt u bijzondere verhalen of informatie te weten komen. Door rustig te trappen op het pedaal, speelt een geluidband af met informatie over het punt waar u op dat moment bent.

https://www.vechtdaloverijssel.nl/routes/Fiets en/verhalenpalen/ (Lees meer)

14 Kanaal Almelo-De Haandrik

Waterwerken

Op dit punt vindt u de sluizen in het kanaal Almelo-De Haandrik en iets verder van de weg het sluisje in de Vecht. Bijzonder op dit punt is het kruizen van de Vecht door het kanaal. Het water volgt zijn eigen weg, zowel door rivier als kanaal. Een en ander is afhankelijk van waterstanden en sluizen.

http://www.kanalenenwegen.nl/1/ok3.htm (Meer over deze sluizen:)

Natuur en cultuurhistorie

U bevindt zich hier in het stroomgebied van de Vecht. Het gebied De Haandrik/Holtheme is bijzonder door de vele oude rivierarmen en oude bolvormige essen, vooral bij Holtheme goed te herkennen. De essen ontstonden door eeuwenlange bemesting met schapenmest van hoge delen in het landschap.

https://stichting-ijsselacademie.mijnstadmijndorp.nl/verhalen/een-vroegere-rivierloop-van-de-vecht (Vroegere rivierloop de Vecht)

'Water'planten

Langs de vecht komen een aantal bijzondere planten voor. Deze planten zijn op de een of andere manier allen afhankelijk van het water dat de rivier levert óf de bijzondere samenstelling van de grond door overstromingen.Een paar van die planten zijn langbladige ereprijs en de Vechtanjer.

15

Een paal met een verhaal

Nogmaals trappen

Een paal met een verhaal; door te trappen op het pedaal, speelt een geluidband af met informatie over het punt waar u op dat moment bent. Weer eens wat anders dan een app...

Bierbrouwerij Mommeriete

Bij bierbrouwerij de Mommeriete kunt u, in het voormalig schipperscafé en buiten op het heerlijke terras aan de Vecht, oude tijden herbeleven. Misschien vaart de Vechtezomp 'Grammesberghe' wel voorbij of meert aan bij het botenhuis.

http://www.mommeriete.nl/ (Bierbrouwerij Mommeriete)